

1. **בן לולו אליהו**

2. **בן לולו עליזה**

ע"י ב"כ עו"ד מאיר מור יוסף
מרחוב הלל 23, ירושלים, 9458123
טל': 02-5866796 ; פקס: 02-5866797

המבקשים

נ ג ד

1. **יעקב גורביץ**

2. **רבקה גורביץ**

ע"י ב"כ עו"ד דוד איזקסון
מרח' ז'בוטינסקי 155, רמת גן, 52575
טל': 03-5796038 ; פקס: 03-7621244

וע"י ב"כ עו"ד אברהם ברזל
מרח' יפו 33, בית יואל, ירושלים, 9422109
טל': 02-6255060 ; פקס: 02-6255090

המשיבים

ובעניין:

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה

מרח' קריית המדע 5, בנין B3, קומה 5, הר חוצבים
ירושלים, 9777605
טל': 02-6362027 ; פקס': 02-6467038

עמדת היועץ המשפטי לממשלה

בהתאם להחלטת היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך זה, מוגשת בזאת עמדת היועץ המשפטי לממשלה בשאלה, האם מוסמך בורר להורות על צו הריסה למבנה שנבנה כחוק ולפי היתר של מוסדות התכנון.

א. רקע

1. ענייננו בבקשה שהגישו בני הזוג בן לולו (להלן: "**בן לולו**"), לביטול פסק בוררות אשר ניתן ביום 22.6.2012, על ידי הבורר אלחנן פרץ מבית הדין לממונות "שערי הלכה ומשפט". פסק הבוררות ניתן במסגרת סכסוך בין המבקשים למשיבים בנוגע למרפסות שבנו בני הזוג בן לולו בדירתם. כפי שעולה

מפסק הבוררות ומפסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 27.5.2016, מרפסות אלה נבנו, ככל הנראה, לאחר השלמת ההליך התכנוני וקבלת היתר בניה כדין.

2. בפסק הבוררות נקבע, כי אחת משתי המרפסות שבנו המבקשים ("המרפסת בצד המזרחי של הבניין הנמצאת בצד הימין של העומד מול הבניין", לפי תיאורו של בית הדין) גורמת לנוק מהותי לדירה של המשיבים, כדברי הפוסק: "הפכה חדר שלם לכעין מערה הן מבחינת אוויר והן מבחינת אור", וכן מונעת מהמשיבים להקים סוכה. הבורר קובע, כי מבחינה הלכתית אסור לאדם להחשיך את חצרו או ביתו של חברו שלא בהסכמתו, ומשום כך קבע כי על המבקשים, להרוס את המרפסת על חשבונם בתוך 30 ימים (להלן: "פסק הבוררות").

3. על פסק בוררות זה ערערו המבקשים לבית המשפט המחוזי בבקשה לביטולו (כב' השופט בן ציון גרינברגר בהפ"ב 13674-10-12 בן לולו ואח' נ' גורוביץ ואח'). בין היתר, טענו המבקשים בהליך דלמטה, כי לבורר לא היתה סמכות להורות על הריסת המרפסת ובפרט, כאשר המרפסת נבנתה כדין לאחר קבלת האישורים הנדרשים. המשיבים מצידם טענו, כי חתימתם על מסמך שצורף לבקשה להיתר לרשות התכנונית זויפה על ידי המבקשים וכי למעשה לא ניתנה הסכמתם לבניה.

4. בפסק דינו של בית המשפט קמא, הוחלט להותיר על כנו את פסק הבוררות בכל הנוגע לצדדים עצמם. נקבע, כי גישת הפסיקה לפרשנותו של הסכם הבוררות בכלל, ושל היקף הסמכות הניתנת לבורר בהסכם בוררות, היא גישה מרחיבה ולא מצמצמת. בית המשפט קמא הפנה להחלטה קודמת שקיבל בתיק, במסגרתה פרט כי עצם מתן צו ההריסה על ידי בורר, אינה כשלעצמה מנוגדת לחוק, אף אם המרפסת נבנתה בהתאם להיתר בנייה שניתן כדין. זאת לפי הוראות סעיף יז' לתוספת הראשונה לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק הבוררות").

5. יחד עם זאת, קיבל בית המשפט קמא את טענת המבקשים, כי הריסת המרפסת, כמו בנייתה, מחוייבת בקבלת היתר הגורמים התכנוניים הרלוונטיים, וכי אין בכוחם של המבקשים לבצע את הצו ללא היתר הריסה מרשויות התכנון. לכן, קבע בית המשפט קמא, כי ביצוע הריסת המרפסת כפוף לקבלת היתר וכי על הזוג בן לולו לפעול במהירות על מנת לקבלו (להלן: "פסק הדין"). על החלטה זו, הגישו המבקשים בקשת רשות ערעור לבית המשפט הנכבד.

ב. עמדת היועץ המשפטי לממשלה

6. עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הנה, שצדדים יכולים להסכים כי בורר ידון במחלוקת שנתגלעה ביניהם אף אם זו נוגעת להריסת בניה ובמסגרת הכרעתו יוכל בורר לקבוע, כי על אחד הצדדים לפעול להריסתה. ואולם, צריכה להינתן על ידי הצדדים הסכמה ברורה, אשר ניתן יהיה ללמוד ממנה על

כוונת הצדדים להסמכת הבורר לדון במחלוקת זו לרבות מתן סעד חריג מסוג זה, בעניין שבו כבר התקיים הליך תכנוני. בהקשר זה יש לתת משקל להתנגדות שעורר צד, ובפרט כשהתנגדות זו נעשתה בהזדמנות הראשונה, לסמכות הבורר לדון בסוגיה מסוג זה, זאת כפי שיפורט להלן. כהשלמה לכך יוסיף היועץ המשפטי לממשלה, כי פסק בוררות המורה על הריסה כפוף לקבלת היתר להריסה מרשויות התכנון הרלבנטיות. להלן יבהיר היועץ המשפטי לממשלה עמדה זו.

7. במקרה שלפנינו, בבסיס טענות הצדדים ופסק הבוררות, מונחות עוולות בנזיקין ולא עילות קנייניות.

למעלה מן הצורך יצוין, כי כאשר התביעה מבוססת על עילה קניינית, העובדה שניתן היתר בניה, אין בה כדי להכריע בשאלות הקנייניות, שכן סמכותו של מוסד תכנון מוגבלת לשאלות תכנוניות (ראו לעניין זה ע"מ 2832/09 הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים נ' בני אליעזר בע"מ (פורסם בנבו, 9.1.2011)). כך למשל, יכול שיינתן היתר לביצוע עבודות ברכוש משותף, לצורך הרחבת דירה אולם, ככל שלא ניתנה ההסכמה הנדרשת של בעלי הדירות, כנדרש לפי חוק המקרקעין, והיתר הבניה מומש ללא הסכמה כאמור, ניתן לפנות למפקח על רישום מקרקעין או לבית המשפט בבקשה לצו הריסה, בשל אי עמידה בהוראות חוק המקרקעין.

8. ככלל, לבית המשפט יש סמכות ליתן סעד מסוג צו הריסה. עם זאת, השאלה האם בית המשפט יורה במסגרת תביעה אזרחית בעילה נזיקית על הריסה, כאשר המבנה שהריסתו מתבקשת נבנה בהיתר בניה כדין, תלויה גם בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

9. פקודת הנזיקין [נוסח חדש] מעניקה לבית המשפט סמכות להורות על הפסקת המטרד ועל הסרתו. ואולם, בפסיקתו של בית המשפט הנכבד נקבע לא אחת, כי טענות הנוגעות להליך התכנוני יש להעלות לפני הפורום המתאים ובמסגרת שנקבעה לכך בדין – הליך ההתנגדות, ההשגות והעררים – שניתן להגיש על החלטות רשויות התכנון. ראו פסק דין שניתן לאחרונה בשאלת היחס בין סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה"), לבין דיני המטרדים במסגרתו נקבע, כי: "בעל דין שיכול היה לעשות כן ונמנע מכך- אינו רשאי, ככלל, להעלות טענות ממין זה במסגרת של תביעה בנזיקין לאחר מכן... הכלל הוא כי למרות קיומה של זכות התביעה העקרונית, ישנה מניעות מלתבוע אם ניתן היה להעלות את הטענות בדבר חשש למטרד במסגרת ההליך התכנוני עצמו, באמצעות הגשת התנגדות לתוכנית" (ראו פסקה 62 לפסק דינו של כב' השופט סולברג ברע"א 6483/15 נתיבי ישראל החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ נ' רות קטן ואח' (פורסם בנבו, 2.8.2016) (להלן: "עניין קטן")). בית המשפט הנכבד פסק בעניין קטן ביחס להליך האזרחי התוקף תכנית שאושרה כדין, כי יהיה זה בלתי מתקבל על הדעת שהרשות התכנונית תאשר תכנית ולאחר מכן ייקבע כי ביצועה של התכנית אינו אפשרי, משום שהיא יוצרת מטרד שמוצדק

ליתן בגינו צו מניעה.

10. כמו כן נקבע בפסיקה, כי דיני התכנון והבנייה מסדירים במספר רב של הקשרים את האופן שבו יש לתקוף את החלטות רשויות התכנון ולהשיג עליהן, תוך עריכת איזונים שונים בין האינטרסים של הפרט מזה ושל הצרכים התכנוניים מזה. לא ניתן לעקוף הסדרים אלה על ידי פנייה לבית המשפט האזרחי ואף נקבע, כי קיימת מניעות מהעלאת טענות שמן הדין להעלותן במסגרת ההליך הספציפי (ראו גם פסק הדין בע"א 2665/96 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, חיפה, פ"ד (4) 124 (1998)). אפשרות זו תפגע בוודאות התכנונית כמו גם, באינטרס ההסתמכות שנוצר עם אישורה של תכנית או בקבלת היתר.

11. אכן, המגמה בפסיקה נוטה לצמצם את המקרים בהם יינתן צו הריסה מכוח דיני המטרדים, שעה שהבינוי הותר בתכנית והסתיימו הליכי התכנון. אף שיש לבחון עד כמה מגמה זו נכונה גם עת שעסקינן בהיתר בניה, קביעת מסמרות ביחס לאופן הפעלת שיקול הדעת בידי בית המשפט במקרה זה איננה דרושה בענייננו. זאת, מאחר שעסקינן בבוררות ולא בבית משפט שבמסגרתה ככלל לא חל הדין המהותי ואף טעות ביישומו איננה מהווה עילה להתערבות ולביטול פסק הבוררות; יסוד ההסכמה של שני הצדדים לבוררות הוא יסוד מהותי; ולבסוף, בשונה מבית משפט, ביצוע ההריסה יחויב בקבלת היתר הריסה מרשויות התכנון, כפי שיפורט בהמשך. היועץ המשפטי לממשלה ראה לנכון לפרט בקצרה את המגמה בפסיקת בית המשפט כדי להבהיר, כי אין המסקנות שיגזרו בהמשך עמדה זו ביחס לבוררות, יפות גם לעניין תביעה אזרחית כאמור, המתבררת בבית המשפט.

12. לאחר שבחן היועץ המשפטי לממשלה את גדרי סמכותו של בית המשפט בסוגיה זו, והגיע למסקנה, כי במקרים המתאימים מוסמך בית המשפט להורות על הריסה, יש לבחון האם בסמכותו של בורר להורות על הריסה, לפי חוק הבוררות. סעיף י"ז לתוספת הראשונה לחוק הבוררות קובע, כי: **"הבורר רשאי לתת פסק הצהרתי, צו עשה או לא תעשה, צו ביצוע בעין וכל סעד אחר שבית המשפט מוסמך לתת, וכן רשאי הוא לתת פסק ביניים המכריע בנושא הבוררות חלקים חלקים"**.

13. בשונה מבית המשפט, בורר איננו כפוף לדין המהותי. לפי חוק הבוררות אם לא הסכימו הצדדים אחרת, אין הבורר קשור בדין המהותי ואין הוא קשור בסדרי הדין הנהוגים בבתי המשפט, והוא רשאי לפעול בדרך הנראית לו מועילה ביותר לצורך הכרעה צודקת ומהירה של הסכסוך, ובאפשרותו להכריע בסכסוך על פי מיטב שפיתו.

14. לפיכך, הפסיקה והוראות חוק, ככל שאינן קוגנטיות, אינן מחייבות לכאורה את הבורר בהכרעתו. ודוק גם אם הבורר היה מחויב לפסוק לפי הדין המהותי ושגה ביישומו אין ככלל אפשרות להתערב בפסק הבוררות (ראו רע"א 470/08 כרמל התפלה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 1.9.2009)).

15. האם הנושא שלפנינו הוא מסוג הנושאים שאינם יכולים לשמש נושא לבוררות בין הצדדים? היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי התשובה היא שלילית. סעיף 3 לחוק הבוררות קובע כי "אין תוקף להסכם בוררות בעניין שאינו יכול לשמש נושא להסכם בין הצדדים". המלומד שמעוני מציין בספרו מספר דוגמאות לעניינים שאינם יכולים לשמש נושא להסכם בוררות בין הצדדים, לדוגמא עניין קונסטיטוציוני, ענייני מעמד אישי, עניינים פליליים ולמעשה כל עניין שבו ההכרעה שמורה למדינה או שהמדינה היא הסמכות לאשר פעולה משפטית בו, אינו בר בוררות (ראו ישראל שמעוני **דיני בוררות – אופק חדש בבוררות** 65 (מהדורה 2, 2014) (להלן: "**שמעוני**"); סמדר אוטולנגי **בוררות דין ונוהל** כרך א 160 (מהדורה רביעית, 2005) (להלן: "**אוטולנגי**")). בנוסף, תחומים שהחוק הסדיר באופן קוגנטי, אינם ניתנים לבירור בהליך בוררות, למשל זכויות המוקנות על פי חוק כמו זכויות סוציאליות, וזכויות עובדים לפי דיני העבודה. היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי המקרה שלפנינו איננו נמנה עם המקרים הנכללים בסעיף 3 לחוק הבוררות, ככל שמגדירים את הבוררות דן כעניין שנוגע רק לשני הצדדים, מבלי שיהיה בכך להחליף את סמכותן השלטונית של רשויות התכנון או להשפיע על צדדים שלישיים (ראו רע"א 2279/16 **מדינת ישראל – מנהלת ההתפלה נ' H2ID** (פורסם בנבו, 1.5.2016)).

16. עוד חשוב להבהיר, כי בורר מוסמך לפסוק בעניינים אשר רלוונטיים רק לצדדים לסכסוך. ככל שהסכסוך משפיע על צדדים שלישיים הוא אינו יכול להיות נושא לבוררות. דהיינו, יש להבדיל בין פסק דין חפצי, אשר כוחו יפה כלפי כולי עלמא, לבין פסק דין גברא, המחייב רק את הצדדים הישירים להתדיינות. כאשר הזכות הנקבעת בבוררות היא בין הצדדים לאותו הליך בלבד, בלי תחולה על צדדים שלישיים כלשהם – אין מניעה לקיום בוררות ביניהם (שמעוני, בעמוד 92).

17. צדדים להסכם בוררות יכולים להסכים ביניהם, כי הבורר יפסוק במחלוקת שנתגלעה ביניהם זאת, גם ביחס לבניה שנבנתה בהיתר והם אף יכולים להסכים כי לבורר תהיה גם סמכות לקבוע שיש מקום להרוס את הבניה. למה דומה הדבר? להסכם שעורכים שני צדדים ביניהם לאחר שאחד הצדדים קיבל היתר בניה ואף בנה בהתאם להיתר הבניה תוספת לדירתו, אך בעקבות דין ודברים עם שכנו הם מסכימים, כי יפעל להריסתה של תוספת הבניה. אין מניעה במקרה זה כי למימוש ההסכמה שהושגה יפנה מי שקיבל את היתר הבניה ובנה לפיו לרשויות התכנון בבקשה לקבל היתר להריסת תוספת הבניה. כאשר נקשר הסכם כאמור לא יהיה בו כדי לאיין את ההליך התכנוני ואין בו כדי לפגוע בצדדים שלישיים או לחייבם לפעולה כלשהי, שכן, הריסת התוספת מחייבת קבלת היתר הריסה מרשויות התכנון הרלבנטיות. באותה מידה, ההסכמה לקבל הכרעה בדבר עצם ההריסה יכולה להקבע במסגרת מנגנון הכרעה מוסכם, של בוררות. לעניין זה, ראו גם שמעוני,

"ודוק: יש להבחין בין סמכותו של הבורר להחליט בדבר הריסת מבנה, על אף שנבנה בהיתר, מסיבות שונות הקשורות לסכסוך שכנים (כמו במקרה שבו נטען כי המרפסת שבו המבקשים חוסמת את מקור האור למשיבים) לבין החלטות הנוגעות לעניינים מינהליים, כגון בחינת חוקיותו של היתר בנייה שניתן או מתן צווי הריסה מינהליים, או אז, אין לבורר כל סמכות לדון בכך. במקרה הראשון, שבו עסקינן בנזקי שכנים, השאלה המובאת לפני הבורר נוגעת לסכסוך פרטי שבין צדדים, והסעדים המבוקשים – לרבות הריסת מעשי בנייה שכבר בוצעו- יכולים היו למצוא את מקום קביעתם בהסכם שבין צדדים אילו רק השכילו לעלות על מסלול של הסכמה; ואם מוסמכים היו לעשות כן בהסכם, הרי שלפי סעיף 3 לחוק, ניתן אף להסמיך את הבורר להכריע ביניהם למתן אותו סעד, בדמות צו עשה, מכוח סמכותו המעין- שיפוטית, כל עוד אין בו כדי לפגוע בזכויותיהם של צדדים שלישיים".

18. באיזון שבין הגישה הרווחת של מתן פרשנות מרחיבה להסכמי בוררות והרצון לקיים את פסק הבוררות ככל שניתן ותוך צמצום התערבותו של בית המשפט בהכרעות הבורר, לבין מאפייני הייחודים של סעד הריסת תוספת בניה שהוקמה כדין (הסמכת הבורר לדון ולקבוע כי צד שקיבל היתר בניה יחויב בהריסת תוספת הבניה) עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא, כי סמכות הבורר תיכון רק אם ניתנה לה הסכמה ברורה שממנה ניתן יהיה ללמוד על כוונת הצדדים למתן סעד, בעניין שכבר התקיים הליך תכנוני לגביו, לרבות האפשרות של חיוב בהריסה. כאמור, בהקשר זה יש לתת משקל ממשי להתנגדות שעורר צד בעניין סמכות הבורר, ככל שעורר אותה בהזדמנות הראשונה.

19. הבורר יונק את סמכותו מהסכמת הצדדים, והבסיס המשפטי לקיום בוררות לפי חוק הבוררות הוא ההסכם בין הצדדים לעניין זה. נדרשת הסכמה מלאה בין הצדדים להתדיין לפני בורר ולא לפני בית המשפט (ראו אוטולונגי בעמודים 9, 15) ובפרט במקרה שלפנינו כאשר סמכותו של הבורר הינה לדון בהריסתה של תוספת בניה שניתן להקמתה היתר כדין. עמדה זו נעוצה בכך שלסעד זה ישנם מאפיינים ייחודיים. ראשית, מדובר בסעד הנוגע לשינוי מצב משפטי שהתקבל כתוצאה מהליך תכנוני במסגרתו נשקלו מכלול שיקולים רלבנטיים וניתן להניח, כי לא בנקל יסכים אדם שפעל לייזום ולקבלת התוצאה התכנונית המבוקשת, לבטלה; שנית, מדובר בסעד משמעותי שנתינתו עשויה לפגוע במידה מסוימת בסופיות החלטות רשויות התכנון ואף בזכויות הקנייניות של הצדדים. בע"א 550/75 מורלי נ' בגון, פ"מ (2) 309 (1976) בעמוד 313 אף עמד על כך כב' השופט ברנזון, בדעת מיעוט, כאשר ציין כי הגם שבית המשפט מוסמך ליתן צו הריסה למבנה שנבנה בהיתר, מדובר ב"צעד

קיצוני". באותו הליך קבע כב' השופט ברנזון כהאי לישנה :

"סעד כזה, פירושו הריסת מבנה קיים שנבנה בהיתר, הוא צעד מרחיק לכת, ויתכן שבורר יירתע מלנקוט צעד קיצוני כזה, אפילו הוא מחויב המצב המשפטי. כאמור בסעיף י"ד בתוספת לחוק הבוררות, הבורר אינו קשור בדין המהותי, והוא מצווה לפסוק "לפי מיטב שפיטתו על פי החומר שבפניו". משמע, שבפסיקתו אינו חייב להיות מודרך על פי החוק או על פי הפסיקה של בית המשפט. מה שאין כן, כמובן, בית המשפט הפוסק לפי הדין, ואף צעד קיצוני של מתן צו הריסה הוא לחם חוקו. עם זאת, חושבני כי הבדל זה כשלעצמו אינו צריך לשמש מניעה לקיום הבוררות בהתאם למוסכם".

20. צד שגילה, כי הסכמתו הושגה במרמה או בחוסר תום לב שלקה בהם הצד השני, רשאי להשתחרר מהליך הבוררות. הוא הדין אם הופעלו עליו לחץ, כפייה, אילוץ וכל התנהגות שיש בה כדי לשלול את רצונו החופשי (ראו שמעוני, בעמוד 13). יובהר, כי כאמור לעיל על אף העובדה כי בורר מוסמך ליתן צו הריסה, לאור הקושי שתואר לעיל, היועץ המשפטי לממשלה סבור, כי מתן צו עשה כצו הריסה מחייב בחינה מעמיקה של הסכמת הצדדים לסמכותו של הבורר לפסוק בעניינם וליתן צו עשה זה. היועץ המשפטי לממשלה איננו מתערב בסוגיות עובדתיות ולכן לא יתערב בשאלה אם במקרה דנן הסכמה כזו אכן מתקיימת, ואולם למקרא פסק דינו של בית המשפט המחוזי ופסק הבוררות מתעורר הרושם, כי יש להוסיף ולבחון את טענות המבקשים בהקשר זה עד תום.

21. למען שלמות התמונה יציין היועץ המשפטי לממשלה, כי לפי סעיף 145(א)(2) לחוק התכנון והבנייה "הוספה לבניין קיים וכל תיקון בו" מהווים עבודה המחייבת בהיתר בנייה. תקנות התכנון והבנייה קובעות באיזה מקרים יינתן פטור מדרישה זו. תקנה 1(4) לתקנות התכנון והבנייה (עבודה ושימוש הטעונים היתר), התשכ"ז-1967 (להלן: "התקנות"), אשר הותקנו מכוח הסמכות שניתנה למחוקק בסעיף 145(א)(3) וסעיף 265 לחוק התכנון והבנייה, קובעת כי הריסתו של בניין, כולו או מקצתו, הינה עבודה הטעונה היתר, **למעט הריסה המבוצעת על פי צו של בית משפט או של רשות מוסמכת לכך בדין.**

22. לכאורה ניתן היה לטעון, כי כשם שלבית המשפט סמכות להורות על הריסה ובעשותו כן אין צורך בקבלת היתר הריסה מרשויות התכנון לפי תקנה 1(4), כך הוא הדבר גם ביחס לבורר שכן מסורה לו סמכות דומה מכוח סעיף יז' לתוספת הראשונה לחוק הבוררות. היועץ המשפטי לממשלה סבור, שאין לקבל טענה זו וכי יש לקבוע, כי סמכותו של הבורר להורות על הריסה הינה תולדה של ההסכמה בין הצדדים להסמיק את הבורר, אך ביצוע ההריסה מחייב את הצד הרלבנטי לפנות לרשויות התכנון בבקשה לקבלת היתר להריסת הבנייה וזאת מן הטעמים שהובאו לעיל: יש ליתן

משקל להשלכות שיש במתן צו הריסה על צדדים שלישיים ולכן לא די בהחלטת הבורר שכוחה יפה להכרעה בין הצדדים עצמם; הריסת תוספת כגון מרפסת משנה את חזית הבניין, או עלולה להוות סיכון בטיחותי ויתכן שיש להריסה השלכות על המבנה כולו או חלקו. כך גם עולה ממכתבה של עיריית ירושלים למבקשים מיום 17.7.2012 לפיו **'לאחר קבלת ההיתר והבניה בפועל אין אפשרות לסטות מהמקובל ואין להרוס אי אילו חלקים מחזית הבניין, והדבר יגרום לנקיטת אמצעי אכיפה נגדך'**. בנוסף, ניתן לפרש בצמצום את הוראת תקנה 1(4) לתקנות התכנון והבניה שלשונה מתייחסת למתן פטור מהיתר הריסה לבית המשפט או לרשות מוסמכת ולא נכללת במסגרתה גם בוררות וזאת מן הטעמים שפורטו בעמדה זו.

23. מן הטעמים שפורטו לעיל סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי החלטת הבורר להורות על הריסה כפופה לקבלת היתר הריסה מרשויות התכנון ואלה יפעלו על פי שיקול דעתם ובכפוף להוראות החוק.

לימור פלד, עו"ד
סגנית מנהל המחלקה האזרחית
פרקליטות המדינה